

RAPORT Z RYNKU

Ceny uprawnień EUA

Początek listopada stał pod znakiem kontynuacji spadków cen uprawnień do emisji rozpoczętych pod koniec października br. Dalszą wyprzedaż uprawnień zatrzymał dopiero poziom 72-73 EUR, który dwukrotnie został przetestowany przez rynek. Wybronienie tej technicznie kluczowej linii wsparcia było sygnałem do wzrostów i zmiany ruchu kierunkowego dla cen uprawnień. Ostatecznym potwierdzeniem ruchu wzrostowego było wybicie linii oporu na poziomie 76 EUR w ostatnim tygodniu listopada. To pozwoliło kupującym wywindować ceny uprawnień do poziomu bliskiego 85 EUR i zakończyć listopad solidnym akcentem wzrostowym. Formacja flagi kształtująca się na wykresie pozwala sądzić, że potencjał wzrostowy wyczerpie się dopiero na poziomie ok. 90 EUR. Na kształtowanie się ceny uprawnień w listopadzie największy wpływ miały m.in. ceny gazu, osiągnięcie porozumienia w kilku elementach pakietu „Fit for 55”, tj. zrezygnowanie z wykluczenia instytucji finansowych z rynku czy poprawienie działania mechanizmu z art. 29a dyrektywy EU ETS, prognozowane niższe temperatury powietrza (wzrost emisji), perspektywy mniejszej liczby aukcji i wolumenu uprawnień dostępnych w grudniu czy też zmniejszenie wykorzystania OZE z uwagi na pogorszenie warunków wietrznych na rzecz węgla i gazu.

Statystycznie, ceny uprawnień EUA na rynku spot giełd ICE oraz EEX w listopadzie 2022 r. wzrosły z 79,68 do 84,55 EUR/EUA. Średnia ważona cena EUA z 22 transakcyjnych dni listopada wyniosła 76,08 EUR/EUA. Łączny wolumen obrotów na giełdach ICE i EEX na rynku kasowym wyniósł ok. 62,1 mln uprawnień. Zmienność cen w listopadzie mierzona stosunkiem zakresu cen do średniej ważonej wyniosła ok. 16,2% (zakres cen: 12,31 EUR). Od stycznia do listopada 2022 r. średnia ważona cen uprawnień wyniosła 79,17 EUR.

W numerze:

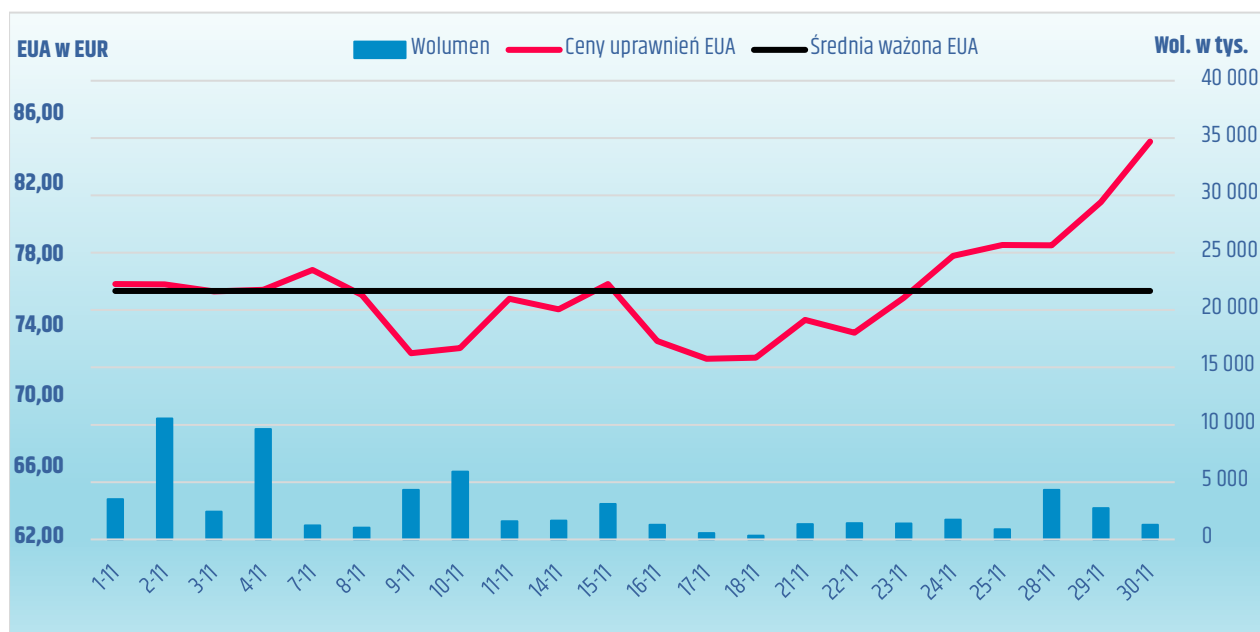
- ▶ Analiza kształtowania się poziomu cen uprawnień EUA/EUAA na rynku pierwotnym i wtórnym w listopadzie
- ▶ Najważniejsze wydarzenia rynkowe listopada 2022 r.
- ▶ Wstępne porozumienie polityczne ws. ESR (Wspólny wysiłek redukcyjny)
- ▶ Główne ustalenia COP27 w Sharm El-Sheikh
- ▶ Ograniczony postęp prac nad implementacją artykułu 6 Porozumienia z Paryża podczas COP 27
- ▶ Polityka Klimatyczna Egiptu
- ▶ Najważniejsze informacje z innych systemów ETS
- ▶ Kalendarium najważniejszych wydarzeń grudnia 2022 r.

Tabela 1. Notowania cen uprawnień EUA oraz EUAA na rynku kasowym (spot – ICE i EEX) oraz terminowym („ICE EUA Futures Dec” dla lat 2022-2028) w dniach od 31 października do 30 listopada 2022 r.

Ceny uprawnień EUA (w EUR)								
Data	Spot	Dec22	Dec23	Dec24	Dec25	Dec26	Dec27	Dec28
30.lis.22	84,55	84,69	88,17	92,33	97,33	103,28	109,23	115,16
31.paź.22	79,68	79,97	82,97	87,37	93,35	99,85	106,35	112,85
Zmiana	6,11%	5,90%	6,27%	5,68%	4,26%	3,44%	2,71%	2,05%
Ceny uprawnień lotnicznych EUAA (w EUR)								
Data	Spot	Dec22	Dec23	Dec24	Dec25	Dec26	Dec27	Dec28
30.lis.22	84,39	84,59	X	X	X	X	X	X
31.paź.22	79,44	79,82	X	X	X	X	X	X
Zmiana	6,23%	5,98%	X	X	X	X	X	X

Źródło: opracowanie własne KOBiZE na podstawie www.barchart.com, ICE Futures Europe, EEX

Wykres 1. Dienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA oraz poziom wolumenu na rynku spot giełd EEX oraz ICE w listopadzie 2022 r. [w EUR]

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych z giełd EEX oraz ICE

Analiza kształtowania się cen uprawnień EUA na rynku wtórnym w listopadzie

Początek listopada br. przyniósł mocne „schłodzenie” nastrojów inwestorów na rynku uprawnień po dynamicznych wzrostach cen z końcówki ubiegłego miesiąca (z poziomów ok. 66 EUR do 81 EUR). W rezultacie ceny uprawnień w dniach 9-10 listopada br. spadły do ważnego technicznie poziomu lokalnego wsparcia 72-73 EUR. Powodów do wyprzedzaży uprawnień mogły dostarczyć rosnące ceny gazu w wyniku zawieszenia prób tymczasowego wprowadzenia limitu cenowego przez KE na ten surowiec (co powodowało większe wykorzystanie bardziej emisyjnych paliw typu węgiel). Po początkowych wzrostach cen do 76 EUR, nastąpiło ponowne przetestowanie poziomu 72-73 EUR w dniach 17-18 listopada. Nieudana obrona tego poziomu oznaczałaby prawdopodobnie mocne spadki cen do poziomu ok. 65 EUR, czyli ostatnich lokalnych minimów. Okazało się jednak, że w tym miejscu (72-73 EUR) uaktywnili się kupujący, co dało bardzo mocny sygnał pro-wzrostowy. Inwestorzy bardzo dobrze przyjęli informacje o osiągnięciu porozumienia w czasie negocjacji kilku elementów pakietu „Fit for 55” w ramach toczących się trójstronnych negocjacji między Radą UE, PE i KE. Zdecydowano np., że nie będzie wykluczenia instytucji finansowych z rynku uprawnień. Zamiast tego ma być większy nadzór i monitoring

rynku przez europejski organ nadzoru – ESMA. Porozumiano się również w kwestii nowelizacji art. 29a dyrektywy EU ETS – mechanizm ma być automatyczny i bardziej dostosowany (współczynnik algorytmu cenowego 2,4 zamiast obecnych 3,0), a przedmiotem interwencji rynkowej ma być 75 mln uprawnień EUA z rezerwy MSR (zamiast 100 mln jak obecnie). Wciąż jednak nie osiągnięto porozumienia w sprawach włączenia transportu i budynków w ramach ETS2, trajektorii redukcji emisji czy sposobu odchodzenia od bezpłatnych uprawnień w sektorach CBAM. W dniu 24 listopada ceny osiągnęły wartość ponad 78 EUR rozbijając trwale bardzo ważny technicznie opór na poziomie 76 EUR. Znana z analizy technicznej formacja flagi, która się w tym momencie ukształtowała na wykresie, dawała podstawy przypuszczać, że nastąpi kontynuacja odreagowania w górę do wartości nawet ok. 90 EUR. Tak duże wzrosty cen jednak nie nastąpiły, a listopad zakończył się notowaniami na poziomie ok. 84,5 EUR. Paliwem do tak znaczących wzrostów mogły być prognozowane niższe temperatury powietrza (wzrost emisji), mniejsza liczba aukcji i mniejszy dostępny wolumen uprawnień dostępnych na aukcjach w grudniu czy też zmniejszenie wykorzystania OZE w wyniku niesprzyjających warunków pogodowych na rzecz węgla i gazu.

Najważniejsze wydarzenia rynkowe listopada 2022 r.

1. W dniach 6-20 listopada 2022 r. odbyła się 27 Konferencja Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu COP27 w Szarm el Szejk. W konferencji uczestniczyło wielu delegatów z całego świata, którzy debatowali w sprawie podjęcia działań mających na celu przeciwdziałanie zmianom klimatycznym. Jednym z głównych wyników konferencji COP27 było m.in. przyjęcie decyzji w sprawie finansowania mechanizmu szkód i strat (ang. „Loss nad Damage”) oraz postęp w negocjacjach nad nowymi mechanizmami rynkowymi w ramach art. 6.2 oraz art. 6.4. Porozumienia paryskiego. Więcej o wynikach COP27 oraz stanu negocjacji w sprawie nowych mechanizmów rynkowych znajduje się w dalszej części raportu.¹ **(6-20 listopada)**
2. Rada UE, PE oraz KE uzgodnili wstępne porozumienie dotyczące rozporządzenia w sprawie ogólnounijnego wspólnego wysiłku redukcyjnego ESR (ang. „Effort Sharing Regulation”). Przegląd rozporządzenia stanowi część pakietu „Fit for 55”, czyli planu UE dotyczącego zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do 2030 r. w porównaniu z poziomem z 1990 r. Zgodnie z przeglądem rozporządzenia ESR, którego celem jest wypełnienie przez UE zobowiązań redukcyjnych i wypełnienie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych z sektorów nieobjętych systemem EU ETS (czyli tzw. „non-ETS”) - z transportu drogowego, sektora komunalno-bytowego, rolnictwa, małych instalacji przemysłowych i gospodarki odpadami. Należy przypomnieć, że cel redukcyjny na 2030 r. w sektorach non-ETS wynosi 40% w porównaniu do 2005 r. Więcej na ten temat w dalszej części raportu.² **(8 listopada)**
3. Parlament Europejski przyjął w głosowaniu 471 głosami „za”, 90 „przeciw” i przy 53 głosach wstrzymujących się, podejście w sprawie planu RePowerEU³, którego celem jest uniezależnienie się Europy od rosyjskich paliw kopalnych przed 2030 r., w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę. Europosłowie opowiedzieli się za włączeniem instrumentów REPowerEU do krajowych planów odbudowy oraz lepszego ukierunkowania przeznaczenia środków finansowych. W ramach propozycji, której jednym z elementów jest m.in. uzyskanie środków w wysokości 20 mld EUR w wyniku wcześniejszej sprzedaży uprawnień do emisji w drodze aukcji przed 2025 r., które mają zostać przeniesione z puli aukcyjnej z lat 2027-30. Należy przypomnieć, że inne rozważane propozycje to wcześniejsza sprzedaż uprawnień na aukcjach z Funduszu Innowacyjności⁴ (propozycję Rady UE) lub rezerwy MSR (propozycja KE). Dzięki głosowaniu plenarnemu ustanowiono mandat negocjacyjny na nadchodzące rozmowy z rządami UE, co rozpoczyna proces negocjacji pomiędzy PE, KE, a Radą UE, które będą trudne do uzgodnienia. Zdaniem KE, aby uzyskać 20 mld EUR, co roku w latach 2023-2026 trzeba będzie dodatkowo sprzedawać na aukcjach ok. 62,5 mln uprawnień EUA (licząc po średniej cenie 80 EUR/EUA.⁵ **(10 listopada)**
4. Rada UE i PE osiągnęły tymczasowe porozumienie w sprawie zwiększenia wkładu sektora użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (tzw. LULUCF) w zwiększone ogólne ambicje UE mające na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. Do czasu formalnego przyjęcia, Rada UE i PE ustaliły ogólny cel na poziomie UE, jakim jest poziom pochłaniania netto w wysokości 310 Mt CO₂

¹ <https://unfccc.int/cop27>

² „Fit for 55”: EU strengthens emission reduction targets for member states - Consilium (europa.eu)

³ W dniu 14 listopada br. w ramach trilogu [osiągnięto porozumienie ws. finansowania REPowerUE ze sprzedaży uprawnień z EU ETS](#) o czym szczegółowo będzie można przeczytać w kolejnym raporcie z rynku.

⁴ 75% z 20 mld EUR ma pochodzić ze sprzedaży dodatkowych uprawnień z Funduszu Innowacyjnego, a pozostałe 25% z aukcji uprawnień do emisji.

⁵ <https://www.montelnews.com/news/1365798/eu-parliament-backs-frontloading-ets-auctions>; <https://europapnews.pap.pl/pe-instrumenty-repowerue-do-krajowych-planow-odbudowy>; <https://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20221107/IPR49607/poslowie-chca-wlaczania-dzialan-w-zakresie-energiei-do-krajowych-planow-odbudowy>

w sektorze LULUCF w 2030 r. Sektor LULUCF obejmuje użytkowanie gleb, drzew, roślin, biomasy i drewna i jest odpowiedzialny zarówno za emisję, jak i pochłanianie CO₂ z atmosfery. Celem UE jest stopniowe zwiększanie pochłaniania i zmniejszanie emisji, tak aby osiągnąć cel ogólnounijny. Zgodnie z tymczasowym porozumieniem obecne zasady mają być stosowane do 2025 r., tj. emisje nie mają przekraczać poziomu pochłaniania (tzw. „brak debetu”). Natomiast w okresie 2026-2030, w którym pochłanianie powinno przekraczać poziom emisji, każde państwo czł. będzie miało ustalony wiążący cel krajowy na 2030 r. W porozumieniu utrzymano podział celów między państwa czł. zaproponowany przez KE, a oprócz krajowych celów na 2030 r. w porozumieniu określono zobowiązanie każdego państwa czł. do osiągnięcia sumy emisji i pochłaniania netto gazów cieplarnianych w całym okresie od 2026 do 2029 r. (tzw. „budżet na lata 2026-2029”). W tymczasowym porozumieniu utrzymano również możliwość zakupu i sprzedaży jednostek pochłaniania między państwami czł. oraz wykorzystania nadwyżki rocznych przydziałów emisji na mocy rozporządzenia o podziale zobowiązań do osiągnięcia celów w zakresie LULUCF. Zgodnie z porozumieniem utrzymano ogólną elastyczność w zakresie wspierania tych państw członkowskich, które mają trudności z osiągnięciem swoich celów ze względu na naturalne zjawiska (tj. pożary, szkodniki oraz wpływ zmiany klimatu i gleb organicznych na emisje) pod warunkiem, że UE jako całość osiągnie swój cel na 2030 r. Porozumienie zastrzega kryteria oceny, w stosunku do realizacji celu ogólnounijnego, a w konsekwencji możliwości zastosowania mechanizmu elastyczności. Państwa czł. będą mogły korzystać z mechanizmu elastyczności do ustalonego limitu, pod warunkiem, że przedstawią KE dowody zgodnie z dobrze określoną metodologią. Porozumienie wprowadza do rozporządzenia mechanizm zarządzania, w tym środki, które należy podjąć, jeżeli państwo czł. nie osiągnie swojego celu

krajowego w drugim okresie. W ciągu sześciu miesięcy od pierwszego globalnego podsumowania w ramach Porozumienia paryskiego (które ma zostać przeprowadzone w 2023 r.) KE przedstawi sprawozdanie dotyczące włączenia emisji gazów cieplarnianych innych niż CO₂ z rolnictwa do zakresu rozporządzenia oraz ustalenia celów na okres po 2030 r. dla sektora użytkowania gruntów.⁶ **(13 listopada)**

5. KE opublikowała serię towarzyszących sprawozdań i dokumentów do siódmego sprawozdania o stanie Unii Energetycznej (7th State of the Energy Union report), które było dostępne w dniu 18 października br. Podkreślono w nich postępy we wdrażaniu Unii Energetycznej, obejmujące takie kwestie jak konkurencyjność, dotacje na energię oraz osiągnięcie celów na 2020 r. Przyjrano się również nadchodzącym aktualizacjom krajowych planów na rzecz energii i klimatu (ang. NECP) państw czł., przedstawiając wzór sprawozdań z postępów, które należy złożyć do marca 2023 r., oraz projekt wytycznych dotyczących sposobu, w jaki państwa UE powinny zaktualizować swoje plany do czerwca 2023 r.⁷ **(15 listopada)**
6. Europosłowie 440 głosami „za”, 117 „przeciw” oraz 77 nieobecnych przyjęli poprawkę w sprawie zmian do decyzji o źródłach dochodów UE, czyli o tzw. „zasobach własnych”. Zgodnie z poprawką wprowadzone zostaną trzy nowe kategorie dochodów: dochody z systemu EU ETS, środki pochodzące z podatku granicznego CBAM oraz udział w realokowanych zyskach dużych przedsiębiorstw. Poprawka ta musi zostać jeszcze przyjęta przez Radę UE oraz ratyfikowana przez wszystkie państwa czł. Posłowie wezwali Radę UE do szybkiego przyjęcia tej decyzji i zapewnienia terminowego wprowadzenia tych nowych zasobów własnych.⁸ **(23 listopada)**
7. Podczas kolejnego czwartego nadzwyczajnego spotkania ministrów energii po raz kolejny omawiano środki nadzwyczajne, których celem jest zabezpieczenie

⁶ [Fit for 55: provisional agreement sets ambitious carbon removal targets in the land use, land use change and forestry sector \(europa.eu\)](https://www.europa.eu/press-room/20221118IPR55703/meps-clear-way-for-new-sources-of-eu-revenue)

⁷ https://commission.europa.eu/news/implementing-energy-union-commission-reports-energy-transition-progress-2022-11-15-0_en

⁸ <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221118IPR55703/meps-clear-way-for-new-sources-of-eu-revenue>

brakujących dostaw gazu na rynku UE, a które mają przyczynić się do stabilizacji cen energii. Ministrom udało się osiągnąć wstępne porozumienie w sprawie wspólnych zakupów gazu, wzmocnienia środków solidarnościowych w przypadku kryzysu gazowego, a także uzgodnić kształt rozporządzenia w sprawie stworzenia ram dla przyspieszenia wdrażania energii odnawialnej, które ma skrócić czas potrzebny na budowę nowych mocy. Celem wniosku jest ustanowienie tymczasowych przepisów dotyczących wspólnych zakupów i agregacji popytu, platformy przejrzystości dla LNG i magazynowania gazu, zarządzania zmiennością cen oraz środków solidarności transgranicznej. Ministrowie będą dążyć do osiągnięcia porozumienia politycznego w sprawie rozporządzenia Rady ustanawiającego tymczasowe ramy służące przyspieszeniu wdrażania energii odnawialnej. Jozef Sikela, minister przemysłu i handlu Czech poinformował, że środki te mają zostać przyjęte podczas kolejnego nadzwyczajnego posiedzenia Rady ds. Energii, która odbędzie się w grudniu br.⁹ **(24 listopada)**

8. Wspólny Komitet w ramach umowy o połączeniu obu systemów handlu emisjami UE oraz Szwajcarii uzgodnił zasady dotyczące realizacji transferów uprawnień do emisji pomiędzy rejestrami EU ETS oraz szwajcarskiego ETS na 2023 r. Umowa pomiędzy UE i Szwajcarią w sprawie łączenia obu systemów weszła w życie w dniu 1 stycznia 2020 r. i umożliwiła transfer uprawnień oraz wzajemne rozliczanie się jednostkami z obu systemów. Natomiast transfer fizyczny jednostek jest możliwy od września 2020 r. Zgodnie z przyjętymi ustaleniami transfery uprawnień pomiędzy oboma rejestrami odbywają się we wtorki i czwartki, jednak za wyjątkiem wyznaczonych określonych już terminów. Jakikolwiek zmiany w kalendarzu transferów będą publikowane z wyprzedzeniem, co najmniej pięciu dni roboczych, z wyjątkiem krótkoterminowych powiadomień

o zmianach spowodowanych nieprzewidzianym czasowym zamknięciem łącza rejestru (np. siła wyższa, kwestie bezpieczeństwa). Transakcje uprawnień pomiędzy obydwoma systemami mogą być inicjowane w dowolnym momencie przez uczestników rynku, a następnie będą realizowane w najbliższy wtorek lub czwartek zgodnie z zasadami obowiązującymi w rejestrze, w którym uruchomiono wniosek, np. dopiero po upływie opóźnienia transakcyjnego obowiązującego w danym rejestrze (26 godzin w rejestrze UE, 24 godziny w rejestrze szwajcarskim)¹⁰.

(29 listopada)

9. Peter Liese po spotkaniu Komisji ENVI w PE poinformował, że porozumienie w sprawie włączenia emisji z żeglugi morskiej do systemu EU ETS zostało wstępnie osiągnięte przez negocjatorów UE w czasie tzw. trilogu pomiędzy KE, Radą UE oraz PE, ale dyskusje na temat innych elementów projektu reformy systemu EU ETS nadal wymagają dyskusji i innych uzgodnień. Peter Liese, podkreślił, że nowe porozumienie oznaczałoby, że 40% emisji z sektora morskiego byłoby objęte systemem handlu uprawnieniami do emisji w 2024 r., i poziom ten miałby rosnąć do 70% w 2025 r. i 100% w 2026 r. W związku z tymi ustaleniami zmienione zostało wcześniejsze porozumienie z dnia 22 listopada br., zgodnie z którym emisje z sektora morskiego miały zostać objęte systemem w 35% w 2024 r., 75% w 2026 r. i 100% do końca 2026 r. W ramach porozumienia 100% podróży w obrębie Europy i 50% międzynarodowych podróży morskich do/i z Europy ma być również objętych systemem EU ETS. Zgodnie z zapowiedziami sprawozdawcy w zakresie rewizji dyrektywy EU ETS i szeregu aktów związanych z pakietem „Fit for 55” obecnie będą one przedmiotem negocjacji obejmujących różne jego aspekty (pozostała jeszcze kwestia uzgodnień w sprawie CBAM, kwestii nowego systemu EU ETS obejmującego sektor budynków oraz transportu, czy kwestie Społecznego Funduszu Klimatycznego)¹¹ **(30 listopada)**

⁹ [Energy ministers in Brussels agree to launch joint gas purchases \(europa.eu\)](https://europa.eu)

¹⁰ https://climate.ec.europa.eu/news-your-voice/news/2023-arrangement-execution-transfers-between-emission-trading-registries-eu-and-switzerland-2022-11-29_en

¹¹ W dniu 18 listopada br. w ramach trilogu osiągnięto [porozumienie ws. reformy EU ETS, rezerwy MSR oraz Społecznego Funduszu Klimatycznego](#), a wcześniej tj. w dniu 13 listopada, w zakresie [podatku granicznego CBAM](#), o czym szczegółowo będzie można przeczytać w kolejnym numerze raportu z rynku.

Kształtowanie się cen uprawnień EUA i EUAA na rynku pierwotnym

W listopadzie w ramach rynku pierwotnego, przeprowadzono 19 aukcji dla uprawnień EUA oraz jedną aukcję dla uprawnień lotniczych (EUAA) na platformie aukcyjnej giełdy EEX. Sprzedano łącznie blisko 46,3 mln uprawnień EUA, po średniej ważonej cenie 75,51 EUR (o 0,57 EUR poniżej średniej ceny spot z rynku wtórnego). Współczynnik popytu do podaży uprawnień, tzw. cover ratio, na wszystkich aukcjach EUA wyniósł 2,07¹². Jeśli chodzi o aukcję lotniczą to w ramach aukcji unijnej sprzedano 602 tys. uprawnień EUAA po cenie 74,25 EUR uzyskując cover ratio na poziomie 1,58.

Aukcje polskich uprawnień

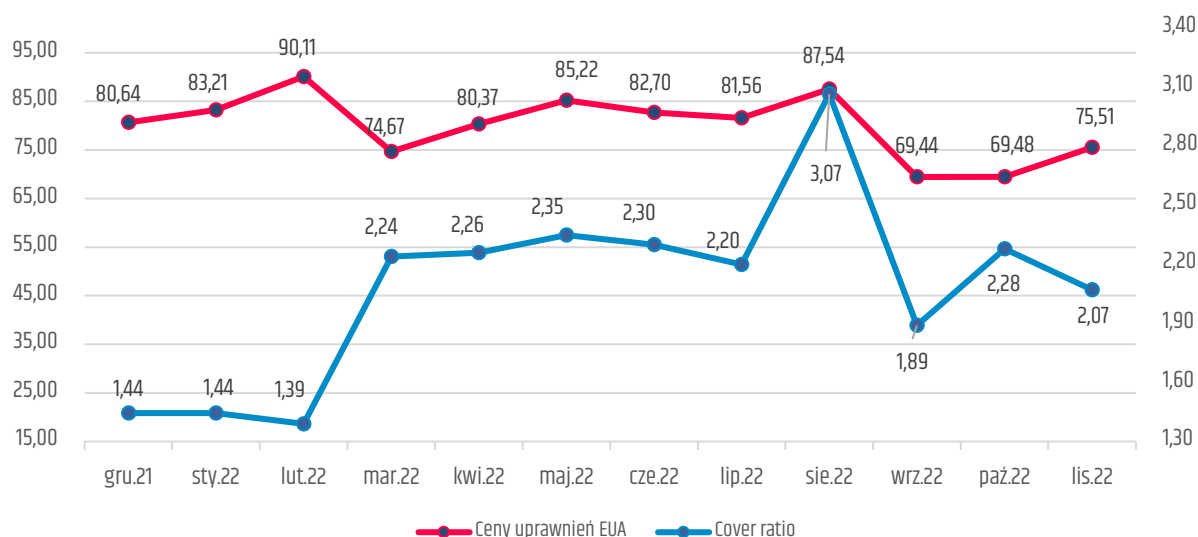
W listopadzie 2022 r. giełda EEX, w imieniu Polski, przeprowadziła dwie aukcje, na których sprzedano łącznie ponad 6,2 mln polskich uprawnień EUA po średniej cenie 74,72 EUR. Przychód do polskiego budżetu wyniósł ok. 463,46 mln EUR. Polska aukcja cieszyła się stosunkowo dużym zainteresowaniem kupujących, na co wskazuje ich udział (średnio ok. 19 podmiotów) oraz poziomy zgłoszonych wolumenów (współczynnik cover ratio wyniósł średnio ok. 2,03).

Tabela 2. Statystyka aukcji polskich uprawnień EUA w listopadzie 2022 r.

Aukcja PL	Cena rozliczenia w EUR/EUA	Liczba oferowanych EUA	Przychód w EUR	Zapotrzebowanie na EUA	Cover ratio	Liczba uczestników
9 listopada	74,08	3 101 500	229 759 120	7 498 500	2,42	20
23 listopada	75,35	3 101 500	233 698 025	5 108 000	1,65	17
Suma/średnia	74,72	6 203 000	463 457 145	12 606 500	2,03	19

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych z giełdy EEX

Wykres 2. Średniomiesięczne ważne ceny uprawnień EUA osiągnięte na aukcjach (lewa oś) oraz współczynniki popytu do podaży – tzw. cover ratio (prawa oś) w przeciągu ostatniego roku.

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych z giełdy EEX

¹² Obliczono średni ważony współczynnik popytu do podaży, czyli stosunek wolumenu zleceń do wolumenu oferowanego na aukcji.

Wstępne porozumienie polityczne ws. ESR (Wspólny wysiłek redukcyjny)

W dniu 8 listopada 2022 r. negocjatorzy – Rady UE, PE i KE – przyjęli w ramach negocjacji w tzw. trilogach¹³ wstępne porozumienie dotyczące rewizji unijnego rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego (ang. Effort Sharing Regulation, ESR). Celem rozporządzenia ESR jest ustanowienie obowiązków państw członkowskich UE w odniesieniu do ich minimalnych wkładów w realizację unijnego celu polegającego na redukcji emisji gazów cieplarnianych z sektorów nieobjętych systemem EU ETS (tzw. „non-ETS”), tj. emisji z transportu drogowego, sektora komunalno-bytowego, rolnictwa, małych instalacji przemysłowych i gospodarki odpadami, w okresie od 2021 r. do 2030 r. oraz przyczynienie się do osiągnięcia celów Porozumienia paryskiego. Jego rewizja stanowi część pakietu „Fit for 55”, czyli planu UE dotyczącego zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do 2030 r. w porównaniu z poziomem z 1990 r., zgodnie z Europejskim prawem o klimacie.

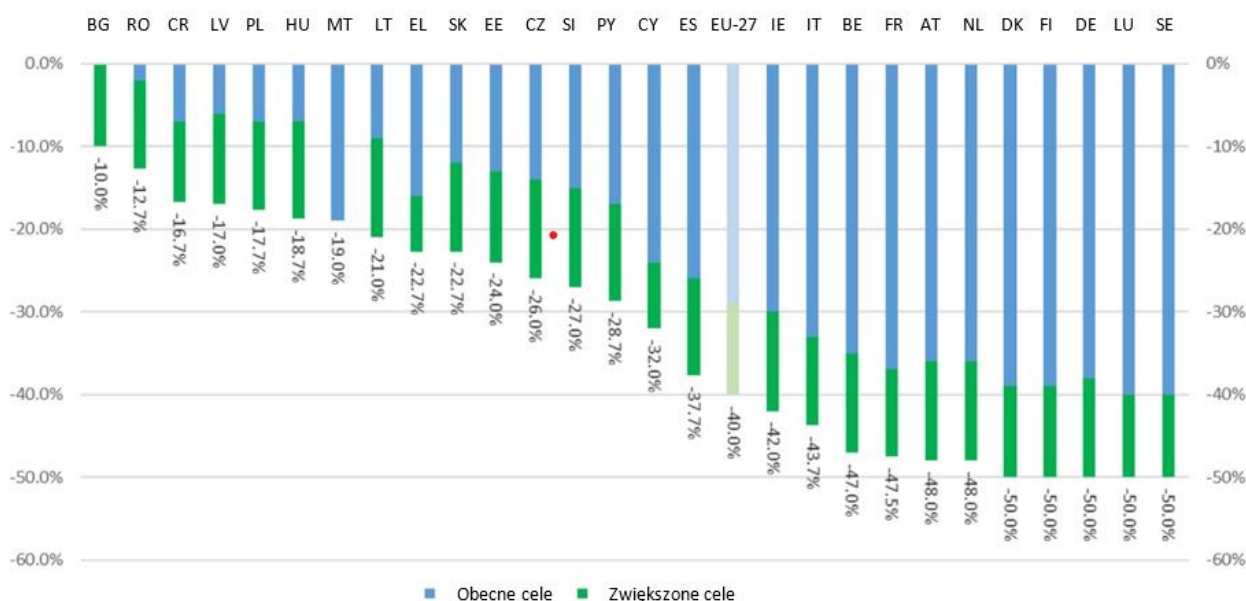
Zgodnie z przyjętym porozumieniem, unijny cel redukcji emisji gazów cieplarnianych dla sektora non-ETS do 2030 r. został

zwiększony z 30% do 40% w porównaniu z poziomem z 2005 r. Powyższe zobowiązanie przekłada się na indywidualne cele państw członkowskich UE. UE osiągnięcia redukcji emisji gazów cieplarnianych w zakresie od -10% do nawet -50% (Rys. 1.) Cele te zostały zasadniczo oparte na kryteriach PKB per capita i efektywności kosztowej. Dla Polski wyznaczono cel -17,7% w stosunku do poziomu emisji non-ETS w 2005 r. Jest to bardzo ambitny cel biorąc pod uwagę, że w okresie 2013-2020 Polska miała prawo zwiększyć emisje w non-ETS o 14% w stosunku do poziomu emisji w 2005 r., oraz fakt, że przed decyzją o zwiększeniu celu redukcyjnego UE do 40%, cel dla Polski był określony na poziomie -7%.

Nowo określone cele redukcyjne w ESR zostały zdefiniowane przez bardziej rygorystyczną, dynamiczną trajektorię liniową, która będzie kształtować się następująco w latach:

- **2021-2022** – trajektoria zostanie obliczona na podstawie średniej emisji krajów członkowskich w latach 2016, 2017 i 2018 (tj. bez zmian - zgodnie z obowiązującymi obecnie rocznymi limitami emisji);

Rys. 1. Cele redukcyjne państw członkowskich i UE-27 w obszarze non-ETS w perspektywie 2030 r. (ESR)

Źródło: Komisja Europejska

¹³ Trilogi to nieformalne, tajne spotkania między kilkunastoma reprezentantami Parlamentu Europejskiego, Rady Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej, na których wypracowywane są porozumienia w sprawie aktów prawnych.

Tabela 3. Podsumowanie stanowisk Rady UE, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej w świetle osiągniętego kompromisu w zakresie elastyczności w ESR

Elastyczności w ESR	Propozycja KE	Stanowisko PE	Podejście ogólne Rady UE	Osiągnięty kompromis
Pożyczanie AEA (art. 5 ust. 1 i 2)				
2021-2025	10%	5%	10%	7,50%
2026-2030	5%	5%	5%	5%
Przenoszenie AEA (art. 5 ust. 3)				
2021	bez limitu	5% AEA z 2020 r.	bez limitu	75% AEA z 2020 r.
2022-2025	30% skumulowanej nadwyżki AEA	10%	30%	25%
Blokada 2025-2026 (<i>no carry-over</i>)	Nie	Tak	Nie	Nie
2026-2030	30%	10%	30%	25%
Przekazywanie AEA (<i>ex ante</i>) (art. 5 ust. 4 i 5)				
2021-2025	5%	5%	10%	10%
Blokada 2025-2026 (<i>no carry-over</i>)	Nie	Tak	Nie	Nie
2026-2030	10%	5%	20%	15%
Rezerwa dodatkowa (art. 11a)	Tak	Nie	Tak	Nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Komisji Europejskiej

- **2023-2025** – nowa trajektoria rozpocznie się w 2022 r. od rocznych limitów emisji państw czł. na 2022 r., kończąc się w 2030 r. zgodnie z nowo przyjętym celem;
- **2026-2030** – nowa trajektoria rozpocznie się w 9/12 pomiędzy 2023 r. a 2024 r. od średniej emisji państw czł. w latach 2021, 2022 i 2023, również kończąc się w 2030 r. zgodnie z nowym celem.

W ramach osiągniętego porozumienia uzgodniono ograniczenie dostępnych dla państw czł. elastyczności w ESR, w postaci możliwości pożyczania, przenoszenia i przekazywania przez nie uprawnień do emisji, w następujący sposób:

- **Pożyczanie:** państwa czł. będą mogły w latach 2021-2025 pożyczyć maksymalnie do 7,5% przydziałów AEA¹⁴ z następnego roku do wykorzystania w latach, w których emisje będą wyższe niż ich roczny limit AEA. Na lata 2026-2030 maksimum to 5%;
- **Przenoszenie:** w latach, w których emisje będą niższe, państwa czł. będą mogły zaoszczędzić przydziały AEA na kolejny rok, przy czym za 2021 r. będą mogły zaoszczędzić i wykorzystać później do 75% swojego rocznego przydziału

AEA za rok 2020, natomiast w latach 2022-2029 wielkość ta zostanie ograniczona do 25%;

- **Przekazywanie:** możliwość dokonywania transferów AEA pomiędzy państwami czł. zostanie ograniczona do 10% w latach 2021-2025. Na lata 2026-2030 maksimum to 15%. Dodatkowo wszelkie osiągnięte z tego tytułu przez państwa czł. dochody będą musiały zostać przeznaczone na działania w dziedzinie klimatu;
- **Rezerwa dodatkowa:** w założeniu miała być dobrowolna i składać się z niewykorzystanych nadwyżek pochłaniania wygenerowanych powyżej celów określonych w znowelizowanym rozporządzeniu LULUCF¹⁵ przez państwa czł. aplikujące do skorzystania z tej rezerwy – nie zostanie ostatecznie wprowadzona.

W założeniu podwyższone limity przekazywania AEA mają dać państwom czł. więcej możliwości w zakresie transferów oraz bilansowania ilości jednostek AEA na ich rachunku zgodności w rejestrze z prognozowanymi wielkościami emisji w ESR na jak najwcześniejszym etapie. Mają one także stanowić zachętę do dokonywania transakcji pomiędzy państwami. Z kolei niższy limit

¹⁴ AEA – ang. (AEA z ang. Annual Emission Allocation). Jednostki służące do rozliczania krajowych rocznych limitów emisji z sektorów non-ETS. 1 AEA = 1 t CO₂ ekw.

¹⁵ Rozporządzenie w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa

pożyczania AEA w pierwszej pięcioletce może przekładać się na konieczność zakupu AEA od innych państw już na wcześniejszym etapie – w szczególności w przypadku państw czł. z przedłużającymi się deficytami AEA. Warto w tym miejscu zauważyć, że zgodnie z aktualnymi prognozami na 2030 r., większość państw czł. będzie miała trudność z realizacją wyznaczonego im celu w ESR, a wdrożenie dodatkowych polityk i środków (w scenariuszu WAM – ang. „with additional measures”), choć pomoże wielu, to nie zapewni wszystkim osiągnięcia zamierzonych redukcji. Prawie połowa państw czł. (13), nie będzie w stanie dotrzymać limitów emisji, i to we wspomnianym scenariuszu WAM. Tym samym potrzeba skorzystania z powyższych elastyczności w kolejnym okresie rozliczeniowym

będzie prawdopodobnie zjawiskiem coraz bardziej powszechnym. Tymczasem wpływ obniżenia limitów przenoszenia AEA będzie zależał od rzeczywistych emisji danego państwa czł. oraz wykorzystania przez nie pozostałych elastyczności. Pominięcie dodatkowej rezerwy będzie raczej miało marginalny wpływ na całokształt rozliczeń w ESR.

Wstępne porozumienie wymaga obecnie formalnego przyjęcia przez Parlament i Radę UE. Po zakończeniu tej procedury nowe przepisy prawne zostaną opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE i wejdą w życie bezpośrednio do porządku prawnego państw czł..

| Główne ustalenia COP27 w Sharm El-Sheikh (6-20 listopada 2022 r.)

Kolejna, 27 konferencja stron Ramowej konwencji ONZ w sprawie Zmian Klimatu (UNFCCC), znana szerokim kręgom opinii publicznej jako COP (ang. „Conference of the Parties”), właśnie się zakończyła. O oczekiwaniach stron konwencji związanych z COP27 można było przeczytać w listopadowym wydaniu raportu z rynku. Rozczarowani są zwolennicy zwiększenia wysiłków redukcyjnych stron Porozumienia paryskiego w celu zamknięcia luki w ambicji działań stron dla zachowania możliwości ograniczenia wzrostu średniej globalnej temperatury w tym stuleciu do poziomu 1,5 °C. Wprawdzie odniesienie do celu 1,5°C pojawia się w przyjętych przez COP27 i CMA¹⁶ decyzjach, ale w rzeczywistości ten cel „odjechał stronom porozumienia w siną dal”. Opublikowany w okresie poprzedzającym COP w Egipcie doroczny raport UNEP na temat luki w ambicji działań mitygacyjnych pod wiele mówiącym tytułem: „Raport na temat luki emisyjnej: Zamykające się okno – kryzys klimatyczny wzywa do szybkiej transformacji społeczeństw”¹⁷ stawia aktualną od lat i nie budzącą wątpliwości tezę, że międzynarodowa społeczność nie podejmuje wystarczających wysiłków koniecznych dla osiągnięcia celów

porozumienia. Co istotne, raport wskazuje również, że międzynarodowa społeczność nie ma wiarygodnego scenariusza osiągnięcia celu 1,5°C i podkreśla, że jedynie natychmiastowa kompleksowa transformacja w każdej dziedzinie funkcjonowania ludzkości może zapobiec katastrofie klimatycznej. Analiza już podjętych przez państwa-strony porozumienia działań wskazuje na możliwość ograniczenia wzrostu globalnej średniej temperatury do końca stulecia w najlepszym razie do 2,8°C. Natomiast zgodnie z deklaracjami państw wdrożenie aktualnych dobrowolnych wkładów do porozumienia (ang. „Nationally Determined Contributions, NDCs”), większość których obejmuje okres 2021-2030, ograniczyłoby wzrost globalnej średniej temperatury do przedziału 2,4-2,6°C w porównaniu z okresem preindustrialnym. Jest więc jasne, że państwa, które podpisały Porozumienie paryskie nie zredukowały swoich emisji na tyle, by cele porozumienia zostały osiągnięte, choć w Paryżu w 2015 r. wydawało się, że jest to możliwe. Strony porozumienia nie zdecydowały się jednak na aktualizację globalnego celu temperaturowego, na co zresztą nie pozwalałby program prac

¹⁶ CMA- ang. Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement

¹⁷ [Emissions Gap Report: The Closing Window - Climate crisis calls for rapid transformation of societies](#), UNEP, październik 2022.

określony jeszcze przed COP, pozostawiając liczne odniesienia do oficjalnego, a w praktyce już nieosiągalnego celu w decyzjach COP i po raz kolejny wzywając do zwiększania ambicji działań mitygacyjnych. W 2023 r. zostanie przeprowadzony pierwszy globalny przegląd ambicji stron, jasno stawiając rozbieżność między deklaracjami a rzeczywistymi efektami podejmowanych przez państwa działań, natomiast w 2024 r. strony porozumienia mają przedstawić swoje pierwsze dwuletnie raporty transparentności (ang. „Biennial Transparency Reports, BTRs”) informujące o stanie wdrożenia ich NDCs, poziomie emisji i innych wskaźnikach. Nie wiadomo, jak zbiorcze dane o realizacji NDC stron porozumienia wpłyną na definicję jego długoterminowego celu, jednakże po zakończeniu globalnego przeglądu ambicji strony zobowiązane są do zgłoszenia kolejnych NDCs lub ich aktualizacji w celu dostosowania globalnej ambicji działań do ścieżki dojścia do tego celu. Przyznanie się stron porozumienia do potencjalnej porażki w utrzymaniu celu temperaturowego raczej nie wchodzi w grę, co ułatwia fakt, że cel jest zdefiniowany jako obowiązujący do końca tego stulecia. Prawdopodobnie oznacza to dobrowolne zadeklarowanie przez niektóre państwa zwiększenia wysiłków w pochłanianiu lub przechwytywaniu emisji CO₂ pozostających w atmosferze czy to przez wykorzystanie rozwiązań opartych o naturę NBS (ang. „nature-based solutions”), czy to przez wdrożenie na szeroką skalę różnych technologii przechwytywania i składowania CO₂ (ang. „Carbon Capture and Storage/Bioenergy with Carbon Capture and Storage, CCS/BECCS”). Warto w tym kontekście pamiętać, że UE ma zaplanowane przejście do negatywnych emisji po 2050 r., czyli po osiągnięciu zeroemisyjności. Na razie jest to cel niepoparty liczbami, do którego UE aspiruje, niemniej jednak jest wzmiankowany w regulacji UE znanej jako prawo klimatyczne.¹⁸

W ślad za raportem UNEP opinie o utraczonej szansie utrzymania temperatury na poziomie postulowanym przez IPCC i potocznie

uważanym za cel porozumienia¹⁹ pojawiły się w mediach. Tuż przed rozpoczęciem COP, brytyjski tygodnik „The Economist” opublikował artykuł pod tytułem „Świat traci swoje wznioste cele klimatyczne”. Czas na trochę realizmu. Globalnego ocieplenia nie można ograniczyć do 1,5°C²⁰. „The Economist” zwraca uwagę na to, że mimo deklaracji stron Porozumienia paryskiego emisje globalne nadal rosną, a wzrost średniej globalnej temperatury przekracza 1,2°C, w związku z czym zapobieżenie przekroczeniu zalecanego przez IPCC progę 1,5°C jest już niemożliwe. Wpływowy tygodnik podkreślił we wspomnianym artykule, że należy porzucić fałszywe nadzieje i zamiast tego podejść do kwestii działań przeciwko globalnemu ociepleniu w sposób pragmatyczny, skupiając się na zapewnieniu finansowania, i to w skali globalnej, niezbędnej transformacji, poczynając od transformacji sektora energetycznego.

Inwestycje w zieloną energię będą kosztowały, jak wskazuje „The Economist”, co najmniej trzykrotnie więcej, niż obecnie wydawana kwota 1 trylionu USD rocznie i środki te muszą być skierowane na transformację i rozwój energetyki przede wszystkim w krajach rozwijających się, by zapobiec dalszemu wzrostowi zużycia paliw kopalnych w tych krajach. Takich kwot nie są w stanie zapewnić ani zachodni darczyńcy, ani wielostronne instytucje finansowe, poczynając od Banku Światowego. Konieczne będzie daleko idące zaangażowanie finansowe sektora prywatnego, a także większości państw rozwijających się, z zachowaniem szczególnego statusu państw najmniej rozwiniętych (ang. Least Developed Countries, LDCs). Dlatego też „The Economist” napisał o tym, że rządy średnio zamożnych państw rozwijających się powinny zacząć partycypować w finansowaniu działań mitygacyjnych i adaptacyjnych i mobilizować prywatne inwestycje. Przyciągnięcie prywatnych inwestycji do obszarów do niedawna finansowanych wyłącznie przez państwa z budżetu oraz, w części, za pośrednictwem

¹⁸ „Emisje i pochłanianie gazów cieplarnianych w całej Unii, uregulowane przez prawo Unii, należy zrównoważyć w Unii najpóźniej do 2050 r., tym samym zmniejszając emisje do poziomu zero netto w tym terminie, a następnie Unia powinna dążyć do osiągnięcia ujemnych emisji.”, Art.2 par.1, Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i

zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie).

¹⁹ W Porozumieniu paryskim strony zobowiązały się do utrzymania wzrostu średniej globalnej temperatury do końca stulecia poniżej 2°C, jak najbardziej zbliżonego do 1,5°C w porównaniu z okresem preindustrialnym.

²⁰ „The world is missing its lofty climate targets. Time for some realism. Global warming cannot be limited to 1.5°C”, *The Economist*, November 3rd 2022.

pomocy rozwojowej, będzie wymagało zapewnienia inwestorom lepszego klimatu inwestycyjnego i ubezpieczenia od ryzyka politycznego i regulacyjnego.

Decyzja przewodnia przyjęta w Sharm el-Sheikh przez COP otrzymała tytuł Planu Wdrażającego z Sharm el-Sheikh (ang. „Sharm el-Sheikh Implementation Plan”), z zamiarem podkreślenia, że proces negocjacyjny generuje konkretne działania zarówno w obszarze mitygacji, jak i adaptacji. W tym pierwszym obszarze jest to plan działania w zakresie mitygacji, który będzie kontynuowany w przyszłym roku. W drugim obszarze jest plan działania zmierzający do osiągnięcia w długoterminowej perspektywie globalnego celu w zakresie adaptacji (ang. „Global Goal on Adaptation”). Decyzja COP powtarza zobowiązanie stron do dążenia do osiągnięcia długoterminowego celu temperaturowego 1,5 °C i podkreśla związek działań na rzecz klimatu z kwestiami przekrojowymi, takimi jak prawa człowieka, prawa ludów tubylczych, prawa do życia w czystym i zdrowym środowisku czy prawo do ochrony zdrowia. Jedną z kwestii do dalszych negocjacji jest sprawiedliwa transformacja. Podkreśla też konieczność zamknięcia luki adaptacyjnej i konieczność odpowiedzi na negatywne skutki zmian klimatu zgodnie z ustaleniami przedstawionymi we wkładzie II Grupy roboczej do VI raportu IPCC. Plan Wdrażający z Sharm el-Sheikh odnosi się również do kwestii finansów, podkreślając konieczność transformacji światowego systemu finansowego z udziałem rządów, banków centralnych, instytucji finansowych i innych interesariuszy, wzywając państwa rozwinięte do wywiązania się z obietnicy mobilizacji 100 mld US\$ rocznie do 2020 r., która to obietnica nie została dotrzymana, i zwiększenia poziomu wsparcia finansowego państw rozwijających się przez państwa rozwinięte i, na zasadzie dobrowolności – inne państwa, w obszarach mitygacji i adaptacji. Po raz pierwszy, oprócz odniesienia do kwestii strat i szkód ponoszonych przez państwa dotknięte zmianami klimatu, w decyzji COP pojawia się kwestia zapewnienia finansowych środków na zapobieganie stratom i szkodom oraz ich usuwanie, jako inauguracja programu prac w tym zakresie i nowego wspólnego kwantyfikowanego celu

finansowania klimatycznego. Wielu obserwatorów a także szereg państw rozwijających się uważa przyjęcie tej decyzji za historyczne zwycięstwo, potwierdzające historyczną winę państw rozwiniętych za straty i szkody powstałe w wyniku zmian klimatu oraz moralne prawo państw rozwijających się do środków zapobiegających stratom i szkodom i pozwalających na ich minimalizowanie przez państwa rozwijające się szczególnie wrażliwe na wpływ zmian klimatu.

Podobną w treści decyzję przyjęła również konferencja stron Porozumienia paryskiego (CMA4)²¹, gdzie poza wspomnianymi wyżej kwestiami, znalazły się odniesienia do zapisów Porozumienia paryskiego. Między innymi, strony porozumienia, które jeszcze nie zakomunikowały nowych lub zaktualizowanych NDCs, zostały wezwane do jak najpilniejszego ich przedstawienia przed kolejną konferencją stron (CMA5). Sekretariat UNFCCC został natomiast zobowiązany do przedstawienia zbiorczego raportu na temat długoterminowych strategii niskoemisyjnego rozwoju stron porozumienia, co może przyspieszyć opracowanie i przedstawienie takich strategii przez strony, dotychczas koncentrujące uwagę przede wszystkim na, z natury średniookresowych, NDCs (większość państw nie ma jeszcze takich strategii). CMA przyjęła też plan pracy w obszarze sprawiedliwej transformacji, który ma zakończyć się przedstawieniem projektu decyzji w tej sprawie, do rozważenia przez CMA5.

Strony przyjęły również szereg decyzji dotyczących wyników poszczególnych punktów obrad, które zostały zakończone ustaleniami w obszarach raportowania, adaptacji, budowania potencjału, spraw dotyczących finansowania oraz uruchomienia mechanizmów rynkowych i nierynkowych Art. 6 Porozumienia paryskiego.²²

W podsumowaniu wyników tej rundy negocjacji w Sharm el-Sheikh należy również uwzględnić decyzje przyjęte przez czwartą konferencję stron Porozumienia paryskiego (CMA4) oraz 17 konferencję stron Protokołu z Kioto (CMP17). Wbrew potocznym opiniom, Protokół z Kioto (PZK) jeszcze nie wygaś, ale

²¹ CMA to konferencja stron Porozumienia paryskiego podczas, gdy COP jest konferencją stron UNFCCC.

²² Wyniki COP27 w obszarze mechanizmów rynkowych Art. 6 zostały omówione w osobnym artykule, opublikowanym w tej edycji Raportu z rynku CO2.

podejmowane w odniesieniu do niego decyzje to głównie decyzje proceduralne. Strony PzK przyjęły decyzję zapewniającą kontynuację działania i finansowanie wsparcia technicznego dla Komitetu zgodności (ang. „Compliance Committee”). Przyjęto również decyzję w sprawie zakończenia procesu eksperckiego przeglądu realizacji zobowiązań stron w ostatnim roku drugiego okresu rozliczeniowego PzK do 1 czerwca 2023 r. lub do daty publikacji ostatecznego raportu rozliczeniowego za ostatni rok drugiego okresu rozliczeniowego (Artykuł 8 PzK). Strony przyjęły również decyzję w sprawie raportu Funduszu Adaptacyjnego, decyzję dotyczącą przedłużenia przeglądu forum oceniającego wpływ wdrażania środków reagowania (ang. „Response Measures”) oraz raportów rocznych za lata 2019 i 2021-2022 Katowickiego komitetu w sprawie wpływów wdrażania środków reagowania (ang. „Katowice Committee on Impacts of the implementation of response measures”).

W Sharm El-Sheikh przyjęto decyzję wygaszającą działalność Komitetu nadzorującego mechanizm wspólnych wdrożeń (ang. „Joint Implementation Supervisory Committee, JISC”). W przeciwieństwie do mechanizmu wspólnych wdrożeń, nadal funkcjonować będzie mechanizm czystego rozwoju (ang. „Clean Development Mechanism, CDM”). W decyzji CMP²³ odnoszącej się do CDM strony zobowiązały sekretariat UNFCCC do przygotowania raportu technicznego dotyczącego wsparcia i działania instytucji i procesów transferu uprawnionych CERS (ang. „Certified Emission Reduction”) z rejestru CDM do rejestru mechanizmu Art. 6.4.

W COP27 uczestniczyło ok. 33,5 tysiąca osób, z czego ponad 15 tysięcy delegatów stron UNFCCC i Porozumienia paryskiego, blisko 14 tysięcy obserwatorów, głównie przedstawiciele NGO i biznesu oraz ponad 3 tysiące dziennikarzy.

I Ograniczony postęp prac nad implementacją artykułu 6 Porozumienia z Paryża podczas COP 27

Po przyjęciu obszernych zasad dla art. 6 Porozumienia z Paryża (PP) podczas COP 26 w Glasgow wiele osób mogło spodziewać się, że oznaczać to będzie rychłe uruchomienie działania tych mechanizmów z art. 6, w tym np. praktycznego rejestrowania nowych działań pod ramami centralnego mechanizmu z art. 6.4 PP. COP 27 pokazał dobitnie ile pracy pozostało przed Stronami, aby móc w pełni implementować relatywnie krótkie zapisy art. 6 zawarte w Porozumieniu z Paryża. Pomimo przyjęcia decyzji (w sumie ponad 50 stron tekstu) nadal wiele aspektów pozostaje nieustalonych i wiele elementów będzie wymagało dalszej pracy Stron w kolejnych latach. Ocena wyników COP 27 w zakresie art. 6 pozostaje niejednoznaczna. Z jednej strony oczekiwania wśród wielu negocjatorów przyjeżdżających na COP 27 były większe i spodziewano się bardziej ambitnego podejścia Stron, ale również i aktywniejszej roli Prezydencji COP. Z drugiej strony temat mechanizmów rynkowych z pewnością nie był głównym

priorytetem dla afrykańskiego przywództwa tego szczytu klimatycznego, a decyzji implementacyjnych dla art. 6 PP nie zaliczano do istotnych kamieni milowych tego wydarzenia. Wobec tego należałoby przyjąć wyniki COP 27 w zakresie art. 6 PP z umiarkowanym optymizmem i ocenić je jako krok naprzód dla pełnej implementacji tego zagmatwanego obszaru negocjacyjnego.

W odniesieniu do elementu art. 6.2 PP, czyli pewnej pochodnej istniejącego pod auspicjami Protokołu z Kioto międzynarodowego handlu emisjami (ang. „International Emissions Trading”), niewątpliwie jako istotny krok naprzód należy uznać ustalenie formatu raportowania wstępnego (ang. „initial report”). To pierwszy krok, jaki Strony muszą wypełnić, aby móc brać udział w kooperacji międzynarodowej na bazie art. 6 PP. W ostatecznym rozrachunku nie udało się utrzymać w formularzach dla tego raportowania przykładów, które mogłyby

²³ CMP - ang. Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Kyoto Protocol

w pewien sposób naprowadzać Strony, co do treści raportowanych informacji. Sam aneks V do decyzji COP 27 wymienia jedynie nagłówki, pod którymi Strony powinny uzupełniać odpowiednie informacje przed rozpoczęciem wdrażania art. 6 PP, a które będą również przedmiotem przeglądu eksperckiego przez dedykowany zespół. Wytyczne do przeglądu eksperckiego znalazły się w aneksie II do przedmiotowej decyzji, a sam układ raportu z przeglądu ww. raportu wstępnego został przyjęty w aneksie III. Ponieważ istotnym aspektem będzie to, kto w przyszłości będzie dokonywał tych przeglądów, Strony uzgodniły również (w aneksie IV) program szkoleniowy dla ekspertów, którzy będą za te przeglądy odpowiedzialni. Strony mogą zgłaszać krajowych ekspertów do listy eksperckiej, na podstawie której będą kształtować się zespoły dokonujące przeglądów.

W opisanym powyżej zestawie zasad strona społeczna (wiele obserwujących negocjacje organizacji pozarządowych) bezpośrednio po zakończeniu COP skupiła się na elemencie wytycznych do przeglądu eksperckiego, gdzie zarzucano Stronom przyjęcie zbyt liberalnego podejścia do tego, co mogą uznać w swoim raportowaniu za poufne, o czym traktuje sekcja „Confidentiality” aneksu II. Podniesiono to w obawie o potencjalną nieprzejrzystość systemu, gdzie za przykład może służyć kooperacja Stron na bazie art. 17 Protokołu z Kioto, kiedy umowy dotyczące wymiany jednostek AAU owiane były tajemnicą.

Poza powyższym, udało się również uzgodnić aneks (I) zawierający wstępne wytyczne w zakresie tzw. infrastruktury, a więc w zakresie: funkcjonowania rejestrów operowanych przez Strony i rejestru centralnego, którym ma zarządzać Sekretariat; centralnej platformy rozliczania i raportowania CARP (ang. „Centralized Accounting and Reporting Platform”) oraz bazy danych art. 6 PP (ang. Article 6 database), które to elementy mają integrować oraz zapewniać przejrzystość raportowania i rozliczania przepływu transferowanych międzynarodowo wyników mitygacyjnych (ang. „ITMO – Internationally Transferred Mitigation Outcomes”).

Ponadto, decyzja wytycza kierunek prac w zakresie wielu innych elementów potrzebnych do pełnego wdrożenia wytycznych przyjętych przez Strony w Glasgow (w decyzji 2/CMA.3), w tym m.in. w zakresie:

- ▶ elektronicznych formatów raportowania (ang. „AEF – Agreed Electronic Format”), które będą zawierały dane liczbowe w zakresie ITMO;
- ▶ dalszych wytycznych dotyczących dokonywania tzw. dostosowań (ang. „corresponding adjustments”) NDC w oparciu o transfery ITMO, w tym w odniesieniu do NDC z celami punktowymi (ang. „single year targets”);
- ▶ procesu dla ustalania autoryzacji wyników mitygacyjnych na potrzeby rozliczania NDC i innych celów (np. CORSIA, czy też rynki dobrowolne VCM) i ewentualnych zmian do tej autoryzacji;
- ▶ formatów raportowania regularnego i rocznego na bazie implementacji art. 6 PP;
- ▶ implikacji dla raportowania ze względu na możliwość wyrażania ITMO w metrykach innych niż ekwiwalent CO₂.

Lista opisanych w decyzji działań, na których Strony skupią się w 2023 r. jest dłuższa, a towarzyszy jej również zaproszenie do przedkładania odpowiednich zgłoszeń (ang. „submissions”) przez Strony. Ponadto, Sekretariat został wezwany do organizacji warsztatów technicznych oraz do opracowania dokumentów technicznych, mających dać Stronom lepsze rozumienie tej skomplikowanej materii. Sekretariat został również zobligowany przez Strony do podjęcia szeregu działań, które mają umożliwić wstępne testowanie rozwiązań infrastrukturalnych, co do których Strony podjęły decyzje w Glasgow i aneksach do decyzji COP 27.

Lista prac zaplanowanych na rok 2023 jest więc dosyć przytłaczająca i zdaje się, że wcale nie uległa zmniejszeniu wraz z przyjęciem decyzji w Szarm El-Szejk, co zapowiada dosyć długą drogę do pełnego wdrożenia zasad dla art. 6.2 PP. Nie przeszkadza to jednak niektórym Stronom w podejmowaniu działań pilotażowych w odniesieniu do transferów ITMO (na chwilę obecną pionierem wydaje się być rząd Szwajcarii, podpisujący umowy bilateralne na transfery ITMO z krajami takimi jak Chile,

Peru, Ghana czy Gruzja). Ustalenie na COP 27 przynajmniej wstępnych formatów raportowania z pewnością umożliwi odpowiednie testowanie tej międzynarodowej kooperacji.

W odniesieniu do mechanizmu centralnego z art. 6.4 PP, rozumianego jako następcę mechanizmu CDM znanego z Protokołu z Kioto, również wiele pracy zostało przesunięte na kolejne lata, zanim zostanie on w pełni zoperacjonalizowany. W decyzji, która wytycza wiele elementów dalszej pracy na kolejny rok, zarówno dla Stron, jak i dla Sekretariatu Konwencji, znalazły się również dwa aneksy. Jeden z aneksów zawiera zasady proceduralne (ang. „rules of procedure”) funkcjonowania Organu Nadzorującego mechanizm (ang. „SB – Supervisory Body”). Zasady te zostały opracowane przez samo Organ Nadzorujący i przedłożone do akceptacji Stron. Była to jedna z rekomendacji przygotowana w bardzo krótkim czasie istnienia tego nowego organu (pierwsze spotkanie odbyło się w lipcu br.). Kolejna z rekomendacji dotyczyła konkretnych stawek dla podatku „share of proceeds”, który ma wspomagać działania na rzecz adaptacji (kontrolowane przez Radę Funduszu Adaptacyjnego), ale również bezpośrednio zasilać budżet administracyjny organu nadzorującego. Poziomy tych stawek zaproponowane przez Organ Nadzorujący zostały poparte przez Strony. Do dwóch bardziej istotnych rekomendacji, czyli tych dotyczących ustanawiania metodyk wyznaczania linii bazowych i dodatkowości działań w ramach art. 6.4 PP, a także dotyczących działań z zakresu usuwania dwutlenku węgla (ang. „removals”), Organ Nadzorujący będzie musiał wrócić w swoich pracach w 2023 r. Wytyczne metodyczne nie zostały sfinalizowane przed szczytem COP 27, a z kolei te dotyczące działań z zakresu usuwania dwutlenku węgla nie zyskały poparcia wśród Stron. Rekomendacje te, o charakterze bardzo ogólnym i wydane w pośpiechu przez nowe ciało przed samym COP 27, zostały pod naciskiem wielu grup społecznych skrytykowane przez Strony. Główne wątpliwości budziła zbyt szeroka definicja usuwania dwutlenku węgla, która wspominała rolę oceanów, a także usuwania CO₂ w produktach. Dodatkowy zarzut dotyczył niewystarczających zapisów

w zakresie zabezpieczeń socjoekonomicznych przy wdrażaniu tego typu działań.

Cały aneks I, załączony do decyzji COP 27, który zawiera elementy dotyczące m.in.:

- ▶ Przeniesienia działań CDM pod ramy art. 6.4 PP,
- ▶ Wykorzystania jednostek CDM na poczet NDC,
- ▶ Raportowania Stron goszczących działania z art. 6.4,
- ▶ Funkcjonalności rejestru mechanizmu z art. 6.4,

będzie przedmiotem dalszej dyskusji i rozwinięcia przez Strony²⁴. Dodatkowo decyzja wytycza szereg innych zadań, w tym dla samego Ciała Nadzorującego, na rok 2023. Oprócz wymienionych powyżej istotnych rekomendacji metodycznych, mają one dotyczyć przewidzianych działań Ciała w odniesieniu do ww. przeniesienia projektów CDM.

Mając na uwadze pozostałą listę zadań, a także kwestii jeszcze nierozstrzygniętych w odniesieniu do mechanizmu z art. 6.4, nie należy się spodziewać gotowości do przyjmowania zgłoszeń w zakresie nowych działań w najbliższym czasie. Najwcześniej być może nastąpi to w roku 2024, chociaż i ta data wydaje się stać pod znakiem zapytania. Jak ewentualne działania pilotażowe, które wiele krajów ma obecnie na uwadze, będą się wpisywać w pełen zestaw zasad dla mechanizmu art. 6.4, pozostaje kwestia nierozstrzygnięta.

Ciekawym aspektem wydaje się jeden z elementów decyzji w zakresie art. 6.4 wychwycony przez wielu obserwatorów, który może mieć potencjalny wpływ na rozwój rynków dobrowolnych VCM (ang. „Voluntary Carbon Markets”) i oferowanych przez różne standardy VCM kredytów do offsetowania emisji, w tym przez podmioty korporacyjne.

Sekcja aneksu I decyzji COP 27 dotycząca funkcjonowania rejestru mechanizmu z art. 6.4 wprowadza nowy termin, a mianowicie „mitigation contribution A6.4ERs”, który odnosi się do przyszłych kredytów generowanych w ramach mechanizmu z art. 6.4, które nie będą przeznaczone do wykorzystania na cele rozliczania NDC Stron (czy też cele w ramach ICAO – CORSIA), a więc w domyśle

²⁴ „Decides to elaborate the processes (...) contained in annex I”

mogą dotyczyć wykorzystania na cele dobrowolne. Ponieważ będą to kredyty nieautoryzowane przez Strony, w myśl ustalonych w Glasgow zapisów nie będą w żaden sposób pomniejszać NDC Stron goszczących konkretne działania. Niektórzy zarzucali, że tego typu kredyty nie powinny być używane przez podmioty prywatne do kompensowania swoich emisji, ponieważ mogłoby dochodzić do pewnego rodzaju podwójnego liczenia redukcji emisji, jeżeli państwo goszczące będzie zaliczać te same redukcje emisji na poczet wypełniania swojego NDC. Wprowadzenie terminu „contribution” sugeruje, że tego typu kredyty nie powinny być przeznaczone do offsetowania emisji, a podmiot

wykorzystujący te jednostki może jedynie twierdzić, że w ten sposób przyczynia się do wypełniania przez daną Stronę jej zobowiązań mitygacyjnych. Terminologia ta dotyczy działań w zakresie mechanizmu z art. 6.4, a można przypuszczać, że większość projektów dobrowolnych nie będzie wybierała takiej ścieżki implementacyjnej, ale może to tworzyć pewnego rodzaju precedens dla oferowanych przez rozmaite standardy dobrowolne kredytów i tego, na jakie cele można je będzie wykorzystywać. Decyzje z zakresu art. 6 PP podjęte podczas COP 27 są dostępne pod [linkiem](#).

Najważniejsze informacje z innych systemów ETS

- ▶ **2 listopada** – według opublikowanego przez Accenture Europe raportu, ponad 90% globalnych firm nie osiągnie swoich długoterminowych celów klimatycznych bez dwukrotnego przyśpieszenia tempa redukcji do 2030 r. Autorzy raportu rozszerzyli analizę do 2 tys. największych podmiotów na świecie pod względem przychodów. Jak podkreślono na wstępie, liczba firm z oficjalnie wyznaczonymi celami emisji netto do 2050 r. konsekwentnie rośnie i obecnie stanowi 34% wszystkich ujętych w analizie podmiotów²⁵.
- ▶ **3 listopada** – ponad 40% emisji gazów cieplarnianych w 2021 r. objętych było cenami uprawnień do emisji CO₂, poinformowało OECD. Stanowi to wzrost o 8 pkt % w stosunku do 2018 r. Uwagę zwrócono również na fakt, że średnie ceny uprawnień do emisji z systemów handlu uprawnieniami do emisji i podatki od emisji CO₂ wzrosły ponad dwukrotnie, osiągając poziom ok. 4 EUR/tCO₂. Ponadto ceny te wykazywały trend rosnący w 47 krajach na 71 ujętych w analizie²⁶.
- ▶ **12 listopada** – ExxonMobil i Pertamina realizują regionalny projekt wychwytywania i składowania dwutlenku węgla

(ang. „CCS - Carbon Capture and Storage”) w Indonezji. ExxonMobil i Pertamina, (państwowa firma energetyczna z Indonezji) podpisały porozumienie szefów na szczycie G20 na Bali w sprawie dalszych postępów w ogłoszonym wcześniej regionalnym centrum wychwytywania i składowania dwutlenku węgla dla krajowego i międzynarodowego CO₂. Rząd Indonezji pracuje nad opracowaniem przepisów wspierających CCS i inicjuje dyskusje z innymi rządami w regionie. Jak powiedział Luhut B. Pandjaitan – Minister Koordynujący ds. Morskich i Inwestycji „Ten kamień milowy stanowi dla Indonezji solidną podstawę do systematycznej pracy na rzecz naszego celu zerowej emisji netto do 2060 r. lub wcześniej”²⁷.

- ▶ **17 Listopada** – rząd Nowej Zelandii rozpoczął konsultacje dotyczące propozycji poprawy zarządzania rynkiem nowozelandzkiego systemu handlu uprawnieniami do emisji (NZ ETS). Proponowane zmiany dotyczą m.in. następujących obszarów :
 - wykorzystania istniejących przepisów finansowych do regulacji rynku, które zabraniają wykorzystywania informacji poufnych i manipulacji na rynku,

²⁵ <https://www.accenture.com/content/dam/accenture/final/capabilities/strategy-and-consulting/strategy/document/Accenture-Net-Zero-By-2050-Global-Report-2022.pdf>

²⁶ <https://www.oecd.org/tax/pricing-greenhouse-gas-emissions-e9778969-en.htm>

²⁷ https://corporate.exxonmobil.com/news/newsroom/news-releases/2022/1112_exxonmobil-and-pertamina-advance-regional-carbon-capture-and-storage-project-in-indonesia

- wymagania odpowiednich licencji od operatorów giełd NZU,
- regulowanie usług doradztwa finansowego NZU,
- poprawy raportowania transakcji w celu zapewnienia przejrzystości obrotu NZU.
- poprawy przejrzystości transakcji i zapewnienie uczestnikom opcjonalnej scentralizowanej wymiany.

Okres konsultacji będzie trwał do 15 grudnia 2022 r.²⁸

- ▶ **23 listopada** – rząd Australii przeznaczy 500 mln dolarów na utworzenie funduszu Powering Australia Technology Fund. Fundusze te zostaną przekazane do Clean Energy Finance Corporation (CEFC) w celu zwiększenia komercjalizacji energii odnawialnej, efektywności energetycznej i innych innowacyjnych technologii z zakresu czysto energetycznych. Inwestycja będzie opierać się na roli CEFC, jako inwestora specjalistycznego, który pomoże zrealizować ambicje Australii dotyczące przyszłości w zakresie odnawialnej i czystej energii²⁹.
- ▶ **24 listopada** – Ministerstwo Środowiska Korei Południowej opublikowało dokument przedstawiający pierwszą z kilku krótkoterminowych reform krajowego systemu handlu uprawnieniami do emisji (K-ETS) w ramach trwających prac na rzecz poprawy jego skuteczności. Zatwierdzone reformy krótkoterminowe można ogólnie podzielić na pięć kategorii:
 - zwiększenie zachęt do redukcji emisji i ułatwienie inwestycji niskoemisyjnych,
 - zachęcanie do handlu i łagodzenie zmienności cen,
 - uproszczenie procesów dotyczących międzynarodowych kredytów offsetowych,
 - poprawa monitorowania, raportowania i weryfikacji,

- wspieranie małych firm i nowych podmiotów.

Obecnie rozważane są bardziej znaczące, długoterminowe reformy mające na celu poprawę podstawowej skuteczności K-ETS i rozwiązanie problemu nadmiernej alokacji uprawnień. Obejmują one opracowanie planu działania, który prawdopodobnie zostanie opublikowany w marcu 2023 r.³⁰

- ▶ **28 listopada** – na stronie Konwencji UNFCCC (ang. „United Nations Framework Convention on Climate Change”) opublikowano raport techniczny dotyczący emisji gazów cieplarnianych z leśnictwa w Indonezji w latach 2018-2020. Według UNFCCC, Indonezja podała wyniki realizacji działań ograniczających emisje z wylesiania i redukcji emisji z degradacji lasów za lata 2018-2020, obliczone na podstawie krajowych referencyjnych poziomów emisji z lasów (FREL – ang. „Forest Reference Emissions Level”), które przyniosą redukcje emisji ok. 193 Mt CO₂e_q rocznie i 577 Mt CO₂ CO₂e_q łącznie w latach 2018-2020. Działania Indonezji zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych obejmują jej naturalne lasy, które w 1990 r. stanowiły 60% powierzchni kraju, a po wyłączeniu lasów plantacyjnych ponad 70%³¹.
- ▶ **29 listopada** – podczas czwartego posiedzenia spotkania Rady Wdrożeniowej GX (Green Transformation)³², na której omawiane są inicjatywy na rzecz dekarbonizacji, członkowie zatwierdzili pomysł ministerstwa przemysłu Japonii dotyczący systemu opłat za emisję CO₂. System opłat za emisje dwutlenku węgla ma na celu pomóc w osiągnięciu społeczeństwa neutralnego pod względem emisji dwutlenku węgla. Rząd planuje wykorzystać dochody, które uzyska z systemu, na sfinansowanie wartej 20 bln jenów (140 mld USD) polityki mającej na celu zachęcenie firm do inwestowania w dekarbonizację³³.

²⁸ <https://consult.environment.govt.nz/climate/market-governance-nz-emissions-trading-scheme/>

²⁹ <https://minister.dcceew.gov.au/bowen/media-releases/500m-establish-powering-australia-technology-fund-through-cefc>

³⁰ <http://www.me.go.kr/home/web/board/read.do?boardMasterId=1&boardId=15629906menuId=10525#:~:text=%EB%A8%BC%EA0%80%2C%20EA%B8%B0%EC%97>

https://www.unfccc.int/sites/default/files/resource/tatr2022_IDN.pdf

³¹ https://unfccc.int/sites/default/files/resource/tatr2022_IDN.pdf

³² https://japan.kantei.go.jp/101_kishida/actions/202211/_00040.html

³³ <https://www.asahi.com/ajw/articles/14781030>

Polityka klimatyczna Egiptu

Z uwagi na zakończony właśnie tegoroczny szczyt klimatyczny COP27 w Szarm el-Szejk w Egipcie, warto przybliżyć charakterystykę polityki klimatycznej tego kraju, który aktualnie znajduje się wśród największych gospodarek Afryki. W 2021 r. PKB Egiptu wynosiło ok. 404 mld USD, co stanowi ok. 15% PKB całego kontynentu³⁴. Egipt, przedłożył pierwszą aktualizację swojego celu w ramach Porozumienia paryskiego w lipcu 2022 r., choć poprzedni NDC (ang. „Nationally Determined Contributions”) w ogóle nie zawierał celu redukcji emisji.

Emisyjność egipskiej gospodarki

Na początek warto zwrócić uwagę na kształtowanie się emisji w Egipcie. W okresie 1990–2021 emisje CO₂ wzrosły niemal 3-krotnie, osiągając finalnie ok. 346 MtCO₂e w 2021 r. W stosunku do roku 2005 jest to wzrost o ok. 40%. Zdaniem specjalistów z Climate Action Tracker (CAT), nowy cel na 2030 r. jest zaledwie poprawą w stosunku do wcześniej złożonego NDC. Emisje w dalszym ciągu rosną w wartościach bezwzględnych, nawet powyżej tego, czego oczekuje się przy obecnie wdrażanych politykach.

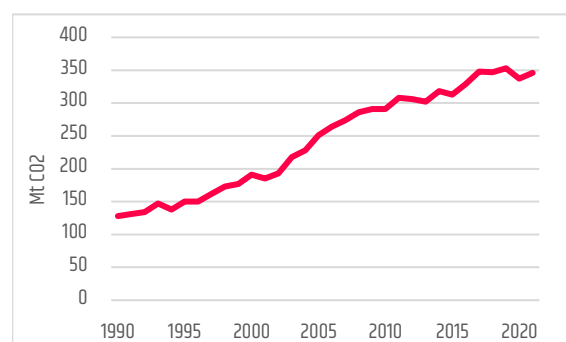
Zgodnie z oceną opracowywaną przez CAT dotyczącą porównywania uczciwości wysiłków rządowych i propozycji wkładu NDC z poziomem i harmonogramem redukcji emisji, ogólne działania Egiptu w dziedzinie klimatu oceniane są obecnie, jako „wysoce niewystarczające”. Przygotowane scenariusze analityczne wskazują, że do 2030 r. emisje CO₂ w Egipcie mogą wynieść nawet ponad 600 Mt. Natomiast, aby utrzymać zgodność z celem 1,5°C zawartym w Porozumieniu paryskim, emisje te do 2030 r. nie powinny wzrosnąć o więcej niż 7% w stosunku do 2021 r. a w 2050 r. znajdować się poziomie aktualnych emisji³⁵.

Cele klimatyczne Egiptu oraz działania w zakresie zmian klimatu

Jak wspomniano wcześniej władze Egiptu dokonały w tym roku pierwszej aktualizacji swojego NDC. Mimo to nie zawiera ona

jasnych ustaleń w zakresie planowanych redukcji emisji. Wkład NDC Egiptu skupia się naniskoemisyjnych systemów energetycznych, jako podstawę wysiłków Egiptu na rzecz łagodzenia zmian klimatu i wymienia pięć głównych filarów zrównoważonego rozwoju tj.³⁶:

Rys. 2. Kształtowanie się emisji CO₂ w Egipcie latach 1990 – 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Climate Action Tracker <https://climateactiontracker.org/countries/egypt/>

- poprawa efektywności energetycznej,
- energia odnawialna w energetyce,
- bardziej wydajne rozwiązania w zakresie paliw kopalnych i wytwarzania energii jądrowej,
- oddzielenie zapotrzebowania na energię od wzrostu gospodarczego poprzez lepszą efektywność energetyczną,
- reforma dopłat do energii.

Jednakże, poza przedstawieniem tych filarów, NDC zawiera nie do końca jasne wyjaśnienia odnośnie ich wdrażania. Również zapowiadana przez władze Egiptu podczas COP26 i przedstawiona w maju br. strategia dotycząca zmian klimatu 2050, nie opisuje oczekiwanych poziomów redukcji emisji³⁷. W tym kontekście, warto podkreślić, że Egipt nie przyjął tej pory celu osiągnięcia zerowych emisji netto do 2050 r.

³⁴ Źródło: World Bank

³⁵ Climate Action Tracker, Country Assessments | August 2022 - <http://climateactiontracker.org>

³⁶ <https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2022-07/Egypt%20Updated%20NDC.pdf>

³⁷ <https://www.eeaa.gov.eg/portals/0/eeaaReports/N-CC/EgyptNSCC-2050-Summary-En.pdf>

Istotnym elementem polityki klimatycznej Egiptu jest przyjęta w 2016 r. Zintegrowana Strategia Zrównoważonej Energii 2035 (ang. „Integrated Sustainable Energy Strategy 2035”) opracowana we współpracy z UE. Zakłada ona zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w miksie energetycznym do 42% w 2035 r.³⁸

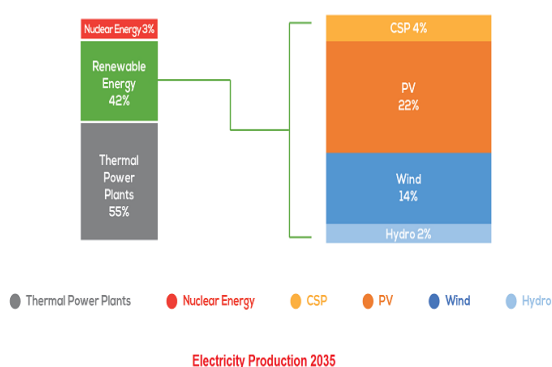
Obecnie plan ten jest poddawany rewizji i czeka na zatwierdzenie przez najwyższą radę ds. energii, aby odzwierciedlał 33% energii wytwarzanej z energii odnawialnej do 2025 r., 48% do 2030 r., 55% do 2035 r. i 61% do 2040 r. Plan ten uważa się za bardzo optymistyczny. Ponadto, oczekuje się, że działania sektora prywatnego zapewnią realizację większości zdolności wytwórczych energii z OZE³⁹. Według danych IEA, na koniec 2020 r. udział odnawialnych źródeł energii w miksie energetycznym Egiptu wynosił ok. 10%⁴⁰. W 2018 r. Egipt dołączył również do inicjatywy Banku Światowego pt. „Zero Routine Flaring by 2030” zobowiązującej rządy i firmy naftowe do zakończenia rutynowego spalania gazu w pochodniach nie później niż w 2030 r. W 2021 r. Egipt zajmował pod tym względem 13. pozycję na świecie⁴¹.

Podsumowanie

Obserwując działania Egiptu na rzecz ograniczenia wpływu na zmiany klimatu trudno jednoznacznie ocenić kierunki i perspektywę polityki klimatycznej tego kraju. Nadrzędną strategią na najbliższe lata jest przyjęta w 2016 r. strategia zrównoważonego rozwoju Egipt Vision 2030. Zmiany klimatu nie zajmują w niej istotnego miejsca, a sama strategia również nie zakłada ogólnogospodarczego celu redukcji emisji. Posiada jednak pewne cele sektorowe związane z łagodzeniem skutków zmian klimatu⁴².

Ponadto Egipt nie posiada odpowiednio rozbudowanego prawa klimatycznego. Jak zwrócono uwagę w raporcie CAT, ustawa o ochronie środowiska przyjęta w 1994 r. i znowelizowana w 2015 r. jest głównym aktem prawnym Egiptu dotyczącym kwestii klimatu⁴³. Należy jednak docenić inicjatywę podjętą przez rząd Egiptu dotyczące transformacji sektora energetycznego, który odpowiada za największy poziom emisji w kraju, co niewątpliwie stanowi duże wyzwania dla rozwijającej się gospodarki.

Rys. 3. Zakładany mikś energetyczny gospodarki Egiptu w 2035 r. zgodnie ze Zintegrowaną Strategią Zrównoważonej Energii

Źródło: <http://nrea.gov.eg/test/en/About/Strategy>

³⁸ <http://nrea.gov.eg/test/en/About/Strategy>

³⁹ <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/egypt-electricity-and-renewable-energy>

⁴⁰ <https://www.iea.org/countries/egypt>

⁴¹ <https://www.worldbank.org/en/programs/gasflaringreduction/global-flaring-data>

⁴² https://arabdevelopmentportal.com/sites/default/files/publication/sds_egypt_vision_2030.pdf

⁴³ https://climateactiontracker.org/documents/1027/CAT_2022_03_ClimateGovernance_Egypt.pdf

Pozostałe informacje

- ▶ **Światowa podaż jednostek offsetowych:** Z danych publikowanych przez Sekretariat Konwencji Klimatycznej (UNFCCC) wynika, że aktualna liczba projektów CDM (ang. Clean Development Mechanism – mechanizm czystego rozwoju)⁴⁴ wynosi 7844. Liczba jednostek CER wydanych do końca listopada wyniosła ok. 2 281 mln, a więc w ciągu tego miesiąca wydano 16 mln jednostek CER. Natomiast całkowita liczba jednostek wydanych w związku z realizacją działań programowych CDM (PoA)⁴⁵ na koniec listopada osiągnęła poziom 59,3 mln jednostek.
- ▶ W dniu 30 listopada br. eksperci CAKE⁴⁶ (koordynator projektu LIFE VII EW 2050 - Robert Jeszke oraz ekspert ds. modelowania - Maciej Pyrka) wzięli udział w warsztatach organizowanych przez PIK⁴⁷ oraz Ecologic Institute pt. „The EU-ETS price through 2030 and beyond: A closer look at drivers, models and assumptions” Podczas trzech sesji

uczestnicy dyskutowali o typach modeli, szczegółach ich implementacji, a także o podstawowych założeniach przyjętych w analizie cen uprawnień do emisji. Zademonstrowano różnorodność podejść, omówiono ich zalety i wady oraz zidentyfikowano główne czynniki wpływające na zmiany cen uprawnień do emisji do 2030 r. i później. Robert Jeszke wymienił czynniki cenotwórcze, które powinny mieć wpływ na ceny uprawnień do 2030 r. Wśród najważniejszych wyróżnił m.in. zaostrzenie liniowego współczynnika redukcji (LRF), zwiększenie transferów uprawnień do MSR (tzw. intake rake zwiększony do 24%), odejście od bezpłatnego przydziału uprawnień w sektorach objętych podatkiem granicznym CBAM oraz stopień aktywności inwestorów długoterminowych na rynku uprawnień. Nagranie webinarium można znaleźć w tym [linku](#).

⁴⁴ <http://cdm.unfccc.int>

⁴⁵ ang. Programme of Activities (PoA) – działania programowe obejmują realizację wielu pojedynczych projektów, które łączy wspólna procedura zatwierdzania, a dodawanie kolejnych projektów odbywa się bez konieczności ich nowego

zatwierdzania, co prowadzi do obniżenia kosztów (więcej nt. CDM PoA: <http://cdm.unfccc.int/ProgrammeOfActivities/index.html>)

⁴⁶ Centrum Analiz Klimatyczno-Energetycznych

⁴⁷ Potsdam Institute for Climate Impact Research

Tabela 4. Kalendarium najważniejszych wydarzeń w grudniu 2022 r.

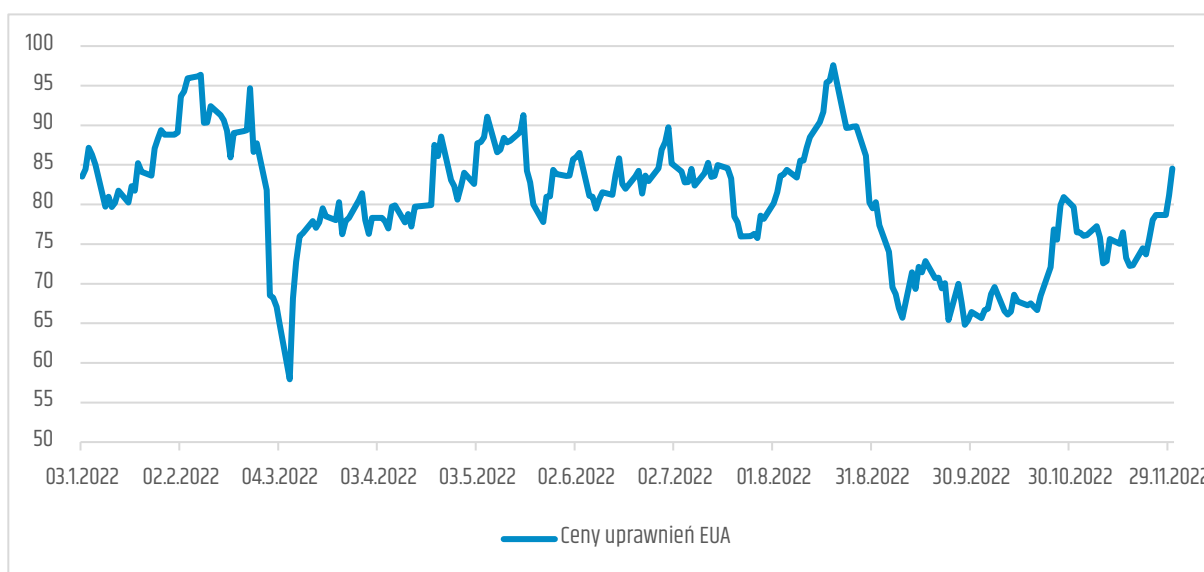
Dzień	Wydarzenie
1 i 5 grudnia	Posiedzenie Komisji Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI)
7 grudnia	Posiedzenie Komisji ds. Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE)
12-15 grudnia	Posiedzenie plenarne Parlamentu Europejskiego w Szttrasburgu
12 grudnia	Negocjacje w ramach trilogu pomiędzy Radą UE, PE , a KE ws. CBAM
13 grudnia	Negocjacje w ramach trilogu pomiędzy Radą UE, PE , a KE ws. planu REPowerEU
13 grudnia	Nadzwyczajne posiedzenie Rady ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii (energia)
15 grudnia	Posiedzenie Rady Unii Europejskiej
16 grudnia	Negocjacje w ramach trilogu pomiędzy Radą UE, PE , a KE ws. reformy systemu EU ETS, rezerwy MSR oraz Społecznego Funduszu Klimatycznego
19 grudnia	Rada ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii (energia)
2 - 13 grudnia	Posiedzenie Grupy roboczej Rady UE ds. Środowiska
7 - 19 grudnia	Posiedzenie Grupy roboczej Rady UE ds. Międzynarodowych Zagadnień Środowiska
W grudniu	<p>Terminy aukcji uprawnień EUA/EUAA w UE:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ EEX: ostatnia w 2022 r. krajowa aukcja polskich uprawnień EUA 7 grudnia (środa) - 3,102 mln EUA : ▶ EEX: od 1 do 15 grudnia (poniedziałek, wtorek i czwartek) – unijna aukcja uprawnień EUA (+ EFTA): <u>2,510 mln</u> EUA/na aukcję oraz 19 grudnia 2,568 mln EUA (start od 9:00 do 11:00); ▶ EEX: 2 i 9 grudnia <u>1,861 mln EUA/aukcję</u> i 16 grudnia 1,865 mln EUA (piątek) - krajowa aukcja niemiecka: (start od 9:00 do 11:00);

Źródło: Opracowanie własne KOBIZE na podstawie EEX, PE, Rady UE.

Wykres 3. Dienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA na rynku spot w latach 2008-2022 [w EUR]

Wykres 4. Dienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA na rynku spot w 2022 r. [w EUR]

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych o cenach z giełdy Bluenext (od 26 lutego 2008 do 11 czerwca 2008 r.), rynku OTC (do dnia 10 czerwca 2009 r.) i giełdy ICE/ECX, Bluenext, EEX, Nordpool (od 11 czerwca 2009 r. do końca grudnia 2012 r.) oraz na podstawie danych giełdy ICE/ECX, EEX (poczynając od 1 stycznia 2013 r.).

Celem zobrazowania sytuacji na rynku EU ETS, a także zmienności ceny uprawnień do emisji, zdecydowaliśmy się na cykliczne umieszczanie w Raporcie z rynku CO₂ wykresów pokazujących główny trend cenowy uprawnień do emisji. Prezentowany w obecnym Raporcie z rynku CO₂ wykres 3 obejmuje okres od lutego 2008 r. do listopada 2022 r. Natomiast na wykresie 4 przedstawiono zakres zmienności cenowej w 2022 r.

Niniejszy dokument może być używany, kopiowany i rozpowszechniany, w całości lub w części, wyłącznie w celach niekomercyjnych i z zachowaniem praw autorskich, w szczególności ze wskazaniem źródła ich pochodzenia.

Działalność KOBiZE jest finansowana ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Kontakt:

Zespół Strategii, Analiz i Aukcji

Krajowy Ośrodek Bilansowania
i Zarządzania Emisjami

Instytut Ochrony Środowiska -
Państwowy Instytut Badawczy

ul. Chmielna 132/134

00-805 Warszawa

e-mail: raportCO2@kobize.pl

W celu otrzymywania bezpośrednio numerów „Raportu z rynku CO₂” zachęcamy Państwa do zapisywania się do naszego newslettera:

NEWSLETTER